

„Małpki” w systemie kaucyjnym. Jesienią mają ruszyć prace nad zmianą przepisów

23.7.2026 - | Polska Izba Gospodarki Odpadami

Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowuje koncepcję rozszerzenia systemu kaucyjnego o małe jednorazowe butelki szklane, w tym tzw. małpki.

Prace nad przepisami mają rozpocząć się jesienią 2026 r. Do rozstrzygnięcia pozostają jednak kluczowe kwestie: czy kaucja obejmie wyłącznie małe opakowania po alkoholu, czy wszystkie jednorazowe butelki szklane, jak będą one przyjmowane oraz ile czasu na dostosowanie otrzymają handel, operatorzy i producenci.

Resort zapowiada prace, ale szczegóły pozostają otwarte

Podczas lipcowego posiedzenia sejmowej Komisji Gospodarki i Rozwoju wiceministra klimatu i środowiska Anita Sowińska potwierdziła, że resort planuje rozszerzenie systemu kaucyjnego o jednorazowe opakowania szklane, potocznie określane jako małpki. Ministerstwo przygotowuje obecnie koncepcję zmian, natomiast właściwe prace nad ustawą mają ruszyć jesienią.

Kilka dni później biuro prasowe MKiŚ przekazało „Dziennikowi Gazecie Prawnej”, że ostateczne decyzje dotyczące zakresu, sposobu oraz terminu rozszerzenia systemu powinny zapaść w drugiej połowie 2026 r. Oznacza to, że polityczny kierunek został wyznaczony, lecz szczegółowy model nowej zbiórki nie jest jeszcze przesądzony. ([Samorząd PAP](#))

System zebrał już 2,3 mld opakowań

Dyskusja o nowych rodzajach opakowań rozpoczyna się w momencie szybkiego rozwoju dotychczasowego systemu. Według danych Ministerstwa Klimatu i Środowiska do połowy lipca zwrócono łącznie około 2,3 mld opakowań objętych kaucją. W całym kraju funkcjonowało 64 tys. punktów zbiórki, a ponad 230 dodatkowych punktów uruchomiono m.in. na plażach i w miejscach organizacji imprez masowych.

Około 14 tys. lokalizacji dysponuje automatami kaucyjnymi. Chociaż stanowią one mniej więcej jedną piątą wszystkich punktów, przyjmują około 87 proc. zwracanych opakowań. Ponad połowę całej sieci tworzą natomiast małe placówki handlowe, które przystąpiły do zbiórki dobrowolnie. ([Gov.pl](#))

Te dane pokazują, że konsumenci zaakceptowali podstawowy mechanizm systemu. Nie przesądzają jednak, że istniejąca infrastruktura jest gotowa na przyjmowanie ciężkiego, nietłukącego się w kontrolowany sposób szkła jednorazowego. Rozszerzenie katalogu opakowań będzie wymagało osobnej oceny technicznej i ekonomicznej.

Jakie opakowania są obecnie objęte kaucją?

System kaucyjny działa w Polsce od 1 października 2025 r. W jego podstawowym strumieniu znajdują się jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów oraz puszki metalowe do 1 litra. Kaucja za każde z tych opakowań wynosi 50 gr.

Przepisy obejmują również szklane butelki wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra, dla których stawka kaucji została określona na 1 zł. Nowelizacja ze stycznia 2026 r. pozwoliła jednak producentom korzystać z własnych, funkcjonujących wcześniej systemów zwrotu takich opakowań. Przystąpienie do systemu prowadzonego przez operatora pozostaje dla nich dobrowolne do 31 grudnia 2028 r. Na dotychczasowych zasadach mogą działać przede wszystkim systemy butelek zwrotnych prowadzone przez browary. ([ELI – European Legislation Identifier](#))

Jednorazowe butelki szklane nadal nie są objęte kaucją. Po prawidłowym opróżnieniu powinny trafiać do zielonych pojemników na szkło, razem z innymi butelkami i słoikami. ([Gov.pl](#))

Ile małpek rzeczywiście trafia na rynek?

W debacie publicznej często pojawia się informacja o nawet 3 mln małych butelek po alkoholu kupowanych każdego dnia. Liczby tej nie należy jednak przedstawiać jako aktualnej statystyki administracyjnej.

Najczęściej cytowany szacunek pochodzi z badania branżowego z 2019 r. Inne dane rynkowe wskazywały na około 1,4 mln sztuk dziennie. Demagog uznał twierdzenie o sprzedaży 3 mln małpek dziennie za nieweryfikowalne ze względu na rozbieżność źródeł, ich branżowy charakter oraz brak niezależnego rejestru sprzedaży. Bezpieczniej zatem pisać o **szacunkach wynoszących od około 1,4 mln do nawet 3 mln opakowań dziennie**, a nie o jednej potwierdzonej wartości. ([Demagog](#))

Niezależnie od dokładnej liczby resort wskazuje, że małe jednorazowe butelki szklane są szczególnie widoczne w przestrzeni publicznej. Argument ograniczenia zaśmiecenia jest jednym z głównych powodów rozważanego rozszerzenia systemu. ([Samorząd PAP](#))

Tylko małпки czy wszystkie butelki jednorazowe?

Jedną z najważniejszych decyzji będzie określenie zakresu nowych regulacji. Objęcie kaucją wyłącznie butelek po alkoholu o pojemności 100 lub 200 ml odpowiadałoby na najbardziej widoczny problem zaśmiecenia. Mogłoby jednak stworzyć trudny do wyjaśnienia konsumentom system, w którym niemal identyczne opakowania szklane byłyby traktowane inaczej w zależności od pojemności albo rodzaju napoju.

Włączenie wszystkich jednorazowych butelek szklanych zapewniłoby bardziej jednolite zasady, lecz znacząco zwiększyłoby liczbę i masę opakowań obsługiwanych przez handel oraz operatorów. Wymagałoby również ustalenia, czy system ma obejmować m.in. butelki po winie, napojach bezalkoholowych, sokach, produktach mlecznych lub innych napojach sprzedawanych w szkłe.

Unijne przepisy pozostawiają Polsce możliwość takiego rozszerzenia. Rozporządzenie PPWR ustanawia obowiązkowy poziom systemów kaucyjnych przede wszystkim dla jednorazowych butelek z tworzyw sztucznych i metalowych opakowań po napojach. Jednocześnie pozwala państwom członkowskim włączać do nich inne materiały, wskazując w szczególności jednorazowe butelki szklane. Nie jest to więc prosty obowiązek skopiowania unijnego rozwiązania, lecz decyzja wymagająca krajowej oceny środowiskowej, logistycznej i ekonomicznej. ([Eur-Lex](#))

Handel ostrzega przed kosztami i problemami ze szkłem

Przedstawiciele handlu i branży napojowej apelują, aby przed rozszerzeniem systemu ustabilizować obecny model. Zwracają uwagę, że część automatów kupionych lub leasingowanych z myślą o puszkach i butelkach PET nie jest przystosowana do przyjmowania szkła.

Podczas posiedzenia komisji przedstawiciel Polskiej Izby Handlu wskazywał, że koszt jednego urządzenia używanego obecnie przez sklepy może wynosić od 30 do 70 tys. zł netto. Przyjmowanie szkła oznaczałoby zakup nowych maszyn albo przebudowę istniejących punktów. Problemem byłoby również magazynowanie opakowań, których nie można zgniatać tak jak puszek lub butelek PET. ([Samorząd PAP](#))

Dochodzi do tego ryzyko stłuczeń, bezpieczeństwo pracowników i klientów, częstszy transport oraz konieczność oddzielenia szkła od żywności. Projektodawca będzie musiał określić, czy opakowania mają być odbierane w całości, w jaki sposób postępować z butelkami uszkodzonymi, jakie wymagania będą obowiązywały punkty prowadzące zbiórkę ręczną i które placówki zostaną objęte obowiązkiem przyjmowania nowej frakcji.

Zmiana odczuwalna również dla gmin i branży odpadowej

Objęcie szkła jednorazowego kaucją nie będzie zmianą dotyczącą wyłącznie sklepów. Obecnie butelki po alkoholu i innych napojach stanowią część gminnego strumienia szkła opakowaniowego. Przeniesienie części tych odpadów do systemu kaucyjnego zmniejszy masę szkła odbieraną z zielonych pojemników i może zmienić ekonomiczne warunki realizacji gminnych umów na odbiór oraz zagospodarowanie odpadów.

Z drugiej strony oddzielnie zbierane, jednorodne opakowania mogą stanowić czystszy surowiec dla hut szkła. Korzyść ta będzie jednak zależała od sposobu zbiórki, skali stłuczeń, zanieczyszczenia materiału i kosztów transportu. Dlatego ocena skutków regulacji powinna uwzględnić nie tylko liczbę zwróconych butelek, ale również bilans całego systemu komunalnego.

Jesień będzie początkiem procesu, a nie terminem uruchomienia zbiórki

Zapowiadane rozpoczęcie prac jesienią 2026 r. nie oznacza, że kaucja na małopki zacznie obowiązywać jeszcze w tym roku. Najpierw konieczne będą przygotowanie projektu, ocena skutków regulacji, konsultacje, proces parlamentarny oraz okres na dostosowanie infrastruktury.

Najważniejsze pytania dotyczą obecnie zakresu opakowań, wysokości kaucji, obowiązków sklepów, sposobu finansowania nowych urządzeń, relacji z gminną zbiórką szkła oraz długości vacatio legis. Dopiero odpowiedzi na te pytania pozwolą ocenić, czy rozszerzenie systemu ograniczy zaśmiecenie bez generowania nieproporcjonalnych kosztów i problemów logistycznych.

<https://odpady.net.pl/2026/07/23/malpki-w-systemie-kaucyjnym-jesienia-maja-ruszyc-prace-nad-zmia-na-przepisow>